

Tid Torsdagen den 16 juni 2011 kl 16.00 – 16.25
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Tisdagen den 21 juni 2011

Joakim Larsson

Lars Arell

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Joakim Larsson (M) ordföranden

Jan Tigerström (M)

Lars Svärd (M)

Sebastian Carlsson (M)

Christoffer Järkeborn (M)

Daniel Forslund (FP)

Johan Hedin (C)

Lars Arell (S)

Gabrielle Gjerswold (MP)

Åke Askensten (MP)

Ann-Margarethe Livh (V)

Tjänstgörande ersättare:

Kenneth Nilsson (S)

för Maria Östberg Svanellind (S) vice ordföranden

Sara Gunnerud (S)

för Maria Nygård (S)

Ersättare:

Per Hallberg (M)

§§ 1-10, §§ 12-28 och §§ 30-32

Louise Ajnesjö (M)

Gustav Johansson (M)

Patrik Silverudd (FP)

Håkan Olander (S)

Lennart Tonell (MP)

Anna Bäcklund (MP)

Clara Lindblom (V)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Krister Schultz, Eva Olofsson, Ann-Charlotte Bergqvist, Gunnar Jensen, Petra Nieto, Eva Olsson, Martin Skillbäck och Göran Widegren samt biträdanden borgarrådssekreteraren Magnus Thulin

§ 1**Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Exploateringsnämnden utser Lars Arell (S) att tillsammans med ordföranden Joakim Larsson (M) justera dagens protokoll.

Justering sker tisdagen den 21 juni 2011 .

§ 2**Frågor för beredning och eventuell information från kontoret**Skrivelser för beredning

Anmälan görs av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden enligt följande:

Frågor för beredning

Skrivelser för beredning

Anmälan görs av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden enligt följande:

1. Utred förutsättningarna för att anlägga en fullstor idrottshall inom det planerade utvecklingsområdet längs Valhallavägen vid Roslagstull från vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S)

Dnr E2011-511-00995

Beslut

Exploateringsnämnden överlämnar skrivelser till exploateringskontoret för beredning.

Information från kontoret

World congress – deltagande till Tallin 10-12 september 2011.

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar att 2+2 från varje partiblock åker. Anmälan till nämndsekretariatet.

Fråga till kontoret

Åke Askensten (MP) ställer fråga hur kontoret arbetar med frågan Stockholms tennishall.

Svar på fråga

Alternativa platser ses över beroende på hur de politiska besluten blir i frågan.

Beslut

Exploateringsnämnden tackar för informationen.

§ 3**Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden**

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 7 juni 2011 och den 16 juni 2011 anmäls.

§ 4**Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret**

Dnr E2011-010-00078

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 5**Anmälan av handikapprådets protokoll**

Protokoll nr 5/2011 från stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens gemensamma handikappråds sammanträde den 3 maj 2011 anmäls.

§ 6**Anmälan av ekonomisk uppföljning maj 2011**

Dnr E2011-112-00338

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 juni 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lars Arell m.fl. (S) och Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande:

Stockholmsregionen ökade förra året med 36 000 invånare. Det är två SL-bussar om dagen. Det är positivt för vår stad att vi blir fler, men staden måste tillåtas växa i takt med att stadens invånare ökar i antal. Så är det inte idag. Vi halkar efter och det är allvarligt. Det är dessutom anmärkningsvärt att vi halkar efter samtidigt som staden går med överskott. I en tid då stadens tillväxt skjuter i höjden har vi möjlighet att prioritera framtiden, att låta staden växa.

Vi noterar följande i den ekonomiska uppföljningen:

-Flera stora projekt, inte minst Hagastaden, lider av förseningar och fördröjningar. Det är mer regel än undantag att stadens stora exploaterings- och byggprojekt blir dyrare än förväntat och det finns behov av att för förutsägbarhetens skull åtgärda detta. Målet måste vara att Stockholms politiker och medborgare kan lita på att staden har kostnadskontroll.

-Försäljningsbetinget på 1 000 mnkr är ett märkligt styrmål och det är otydligt hur de stora försäljningarna av mark ska gå hand i hand med en sundare bostadspolitik i Stockholm.

-I rapporten talas det om upphandling av färjetrafik till Hammarby-Sjöstad. Vi ställer oss frågande till varför detta ligger under Exploateringsnämnden och inte under Trafik och renhållningsnämnden. Tydlighet i ansvarsfördelning är viktig, inte minst för de medborgare som önskar insyn i stadens verksamhet.

§ 7**Revisionsberättelse för exploateringsnämnden 2010**

Dnr E2011-130-00729

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som yttrande över revisionsberättelse 2010 för exploateringsnämnden.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 4 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lars Arell m.fl. (S) enligt följande:

Stockholmsregionen ökade förra året med 36 000 invånare. Det är två SL-bussar om dagen. Det är positivt för vår stad att vi blir fler, men staden måste tillåtas växa i takt med att stadens invånare ökar i antal. Så är det inte idag. 75 000 unga stockholmare saknar enligt Hyresgästföreningen egen bostad idag. Vi halkar efter och det är allvarligt. Det är dessutom anmärkningsvärt att vi halkar efter samtidigt som staden går med överskott. I en tid då stadens tillväxt skjuter i höjden har vi möjlighet att prioritera framtiden, att låta staden växa.

Socialdemokraterna noterar följande avseende revisionsberättelse för exploateringsnämnden:

- Försäljningsbetinget för 2010 var 500 mnkr. Detta överstegs avsevärt.
- Nettoutgifterna för 2010 var 472,6 mnkr mindre än budget. Detta beror främst på förseningar i flera av stadens stora exploaterings- och byggprojekt. För ett Stockholm med enorm bostadskris är detta givetvis oroväckande.
- Att nämnden når målen för 2010, trots att fler projekt med bostäder försenats, är egentligen ganska märkligt. En rimlig tolkning är att målen för bostadsbyggande som satts av kommunfullmäktige är för låga.

Särskilt uttalande lämnas av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) enligt följande:

Det är mycket positivt att nämnden uppfyllt målen att bygga 15 000 nya bostäder samt att markanvisa 2500-3500 lägenheter. Däremot är det anmärkningsvärt att så pass få av dem uppfyller ”Stockholms stads program för miljömässigt byggande”. Om Stockholm ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt är det viktigt att stora miljöåtgärder görs i samband med bostadsbyggande.

§ 8**En effektivare förvaltning av statens fastigheter. Remiss av betänkandet SOU 2010:92**

Dnr E2011-000-00863

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden besvarar kommunstyrelsens remiss av betänkandet SOU 2010:92, med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Ann-Margarethe Livh (V) lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

§ 9**Redovisning av vidaredelegation från förvaltningschefen och förslag till ändring i delegationsordningen för exploateringskontoret**

Dnr E2011-020-00291

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets redovisning av vidaredelegation från förvaltningschefen och anmälan av förvaltningschefens beslut om attestanter.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner förslaget till ändring i delegationsordningen för exploateringskontoret.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 10**Försäljning av egendomen Snäckstavik i Botkyrka kommun till Skogsbolaget Snäckstavik AB**

Dnr E2011-554-711

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del upprättat köpeavtal rörande försäljning av fastigheterna Snäckstavik 3:94, Berga 1:1, Berga 3:1, Klippsta 4:1 och Sibble 2:5 i Botkyrka kommun till Skogsbolaget Snäckstavik AB och föreslår att kommunfullmäktige godkänner avtalet samt ger exploateringsnämnden genom exploateringskontoret i uppdrag att slutföra försäljningen.

- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C), Lars Arell m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Avslår försäljningen samt därutöver anför:

Stockholms stad äger stora grönområden utanför kommungränsen. Grönområdena är en stor tillgång för staden och för Stockholmarna och det finns ingen som helst anledning att avyttra våra gemensamma tillgångar. Ibland kan det finnas anledning att sälja, till exempel om en annan kommun vill köpa ett grönområde för att göra det mer attraktivt och tillgängligt för kommunens invånare och andra som besöker området.

Så är inte fallet med Snäckstavik, därför säger vi nej till försäljning

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer de framlagda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C), Lars Arells m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswolds m.fl. (MP) förslag.

Reservation

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 11

Intentionsavtal med AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad om utredning av förutsättningarna för en ny energianläggning i Lövsta. Utredningsbeslut

Dnr E2010-513-00537

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner förslag till intentionsavtal med AB Fortum Värme samägt med Stockholm Stad om utredning av förutsättningarna för anläggning av en ny energianläggning i Lövsta och avveckling av Hässelbyverket i Hässelby Strand.
- 2 Exploateringsnämnden ger exploateringskontoret i uppdrag att utreda

förutsättningarna för bostadsbebyggelse i Hässelby Strand på platsen för nuvarande Hässelbyverket.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lars Arell m.fl. (S) enligt följande:

Socialdemokraterna tillstyrker förslaget om att utreda både förutsättningarna för en ny energianläggning i Lövsta och avveckling av Hässelbyverket och förutsättningarna för bostadsbebyggelse på platsen för nuvarande Hässelbyverket.

Men vi vill i sammanhanget lyfta några viktiga punkter. För oss är det angeläget att strandpromenaden bibehålls så att alla boende i området får tillgång till vattnet och stränderna.

I sammanhanget måste vi också återigen understryka att Kyrkhamn bör omvandlas till ett naturreservat.

Särskilt uttalande lämnas av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande:

Förutsättningarna både för en ny energianläggning i Lövsta och möjligheterna att eventuellt bygga bostäder på platsen för Hässelbyverket ska utredas. Men det finns många faktorer att ta hänsyn till innan beslut slutgiltigt kan fattas, till exempel att värdefulla naturmiljöer bevaras, att tillgängligheten till vattnet för boende och andra garanteras.

Jäv

Per Hallberg (M) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

§ 12

Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom del av fastigheten Vinsta 5:1 till Botrygg Bygg AB samt överlåtelse av tidigare markanvisning till Pysslingen AB för del av fastigheten Vinsta 5:1 för förskoleändamål till Actus Fastigheter AB

Dnr E2009-513-00861

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering för bostäder med överlåtelse mark inom del av fastigheten Vinsta 5:1, blivande Skoveln 1, i Vinsta med Botrygg Bygg AB och ger kontoret i uppdrag att teckna erforderliga avtal och genomföra försäljningen.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner överlåtelse av tidigare markanvisning till Pysslingen AB för del av fastigheten Vinsta 5:1 för forskoleändamål till Actus Fastigheter AB och ger kontoret i uppdrag att teckna markanvisningsavtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 13**Godkännande av avtal om förtida upphörande av tomträtt samt avflyttning m m med Nils E Skantze AB avseende tomträttsfastigheten Botvid 1 i Bromstens industriområde**

Dnr 2011-514-00845

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner avtal om förtida upphörande av tomträtt samt avflyttning mm med Nils E Skantze AB avseende tomträttsfastigheten Botvid 1 i Bromstens industriområde.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 14**Ändrad markanvisning för radhus inom fastigheten Stenyxan 8 och del av fastigheterna Åkeshov 1:1 och Norra Ängby 1:8 i Norra Ängby till Småa AB samt överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark**

Dnr E2011-513-00844

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för radhus inom fastigheten Stenyxan 8 och del av fastigheterna Åkeshov 1:1 och Norra Ängby 1:8 i Norra Ängby till Småa AB och ger kontoret i uppdrag att träffa överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C) och Lars Arell m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Tillstyrker i huvudsak kontorets förslag och anför följande:

All grönyta som tas i anspråk för parkering ska ersättas med ny grönyta med likvärdig ekologisk funktion.

Det räcker med en parkeringsnorm på 0,5 per radhus. Det är promenadavstånd till Islandstorgets T-banestation och det är möjligt att parkera på gatumark. Bostädernas energianvändning ska vara högst 45-55 kWh/kvm/år exklusive hushållsel.
- 3) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att ärendet återremitteras enligt följande:

- 1 Nämnden återremitterar ärendet samt därutöver anför:

Vänsterpartiet är inte kategoriska motståndare till radhus vid nyproduktion och inte heller till nybyggnation på den aktuella platsen. Men i en situation där varannan ung stockholmare saknar en egen bostad bör hyresrätter prioriteras framför bostadsrätter och egna hem. Den borgerliga majoriteten har en övertro till flyttkedjor – men det effektivaste sättet att råda bot på bostadsbristen är att bygga hyresrätter som är anpassade efter unga och studenters behov.

Samtidigt är Norra Ängby ett område där småhus dominerar i förhållande till flerbostadshus, och då särskilt hyresrätter. Menar man allvar med att bygga en integrerad stad med blandad bebyggelse, så måste man även vara beredd att bygga hyresrätter i områden som domineras av småhus och villor.

Med dagens bostadsbrist behöver även stadens mark användas så effektivt som möjligt. Att då bygga radhus med ett parkeringstal på 1,45 samtidigt som läget beskrivs som ”mycket centralt och kollektivtrafiknära” i Norra Ängby, rimmar illa med den ambitionen.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C) och Lars Arells m.fl. (S) förslag.

Reservation

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 15

Markanvisning för bostäder inom del av fastigheten Blackeberg 1:7 i Blackeberg till Maxera Bostad AB

E2011-513-00838

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom del av fastigheten Blackeberg 1:7 till Maxera Bostad AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
- 2 Exploateringsnämnden hemställer hos stadsbyggnadsnämnden om ändrad detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

- Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 maj 2011.
- Skrivelse från Bromma Hembygdsförening, inkommen den 13 juni 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C) och Lars Arell m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att ärendet återremitteras enligt följande:
  - 1 Exploateringsnämnden återremitterar ärendet samt därutöver anför:

Markanvisningen innebär ett tillskott av radhus, trots att Stockholm är i stort behov av hyresrätter för att möta den omfattande bostadsbristen bland unga och studenter. Hyresrätter bör därför prioriteras framför bostadsrätter och egna hem vid markanvisning.

Menar man allvar med att bygga en integrerad stad så måste man även vara beredd att bygga hyresrätter i områden som domineras av småhus och villor. I Blackeberg dominerar visserligen flerbostadshusen, men platsen angränsar till Södra Ängby som har en stor dominans av småhus. Ett tillskott av hyresrätter hade således inneburit en mer blandad bebyggelse än vad som är fallet idag.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner därefter att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C), Lars Arells m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswolds m.fl. (MP) förslag.

Reservation

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) enligt följande:

Det är viktigt att nybyggnationer i Stockholms stad minst uppfyller kraven som finns i Stockholms stads program för miljöanpassat byggande. Vi menar att den exploatering som sker i Stockholms stad måste innebära att vi minskar vår energianvändning (t.ex. att vi bygger nya bostäder och ställer krav på minst passivhusstandard), att det byggs i kollektivnära områden och rikligt med grönska för att människor ska må bra.

I detta ärende riskerar strandpromenaden att påverkas i området, detta menar dock kontoret är något som inte får ske, vilket vi instämmer i. Området ligger kollektivnära och därför bör parkeringsnormen vara låg.

§ 16

Reviderat genomförandebeslut för exploatering inom Annedal i Mariehäll

Dnr E2007-511-00106

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del reviderat genomförandebeslut för

exploatering inom Annedal i Mariehäll omfattande en ökning av projektets nettoutgift med 152 mnkr innebärande investeringsutgifter om 660 mnkr och investeringsinkomster om 88 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet.

- 2 Exploateringsnämnden överlämnar beslutet till kommunfullmäktige för godkännande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 17

Överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse inom fastigheten Racketen 8 och blivande Racketen 12 i Alvik med AB Salktennis

Dnr E2009-512-01324

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering rörande fastigheterna Racketen 8 och blivande Racketen 12 i Alvik, och ger kontoret i uppdrag att träffa avtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) enligt följande:

Det är viktigt att nybyggnationer i Stockholms stad minst följer programmet för miljöanpassat byggande och att det snarare blir ett krav än något frivilligt vid markanvisningar i Stockholm. Vi menar att exploateringen av Stockholms stad måste innebära satsningar på att minska vår energianvändning (t.ex. minst

passivhusstandard), begränsad biltrafik, ökad kollektivtrafik och rikligt med grönska.

§ 18

Markanvisning för bostäder vid Stjernströms väg i Hägersten till Svanberg & Sjögren Bygg AB. Inriktningsbeslut

Dnr E2011-513-00846

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder vid Stjernströms väg i Hägersten till Svanberg & Sjögren Bygg AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden ändrar detaljplanen för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C), Lars Arell m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att ärendet återremitteras enligt följande:
  - 1 Exploateringsnämnden återremitterar ärendet
  - 2 Nämnden uppdrar till kontoret att återkomma med ett underlag där de olika tävlandes förutsättningar att bygga bostäder med rimliga hyror framgår, samt därutöver framhålla följande:

Det är helt oacceptabelt att enbart titta på vem som kan betala mest när en markanvisning ges. Att ge markanvisningen till högstbjudande leder definitivt inte till att hyreskostnaderna kan hållas nere, snarar tvärtom. Varför inte ge markanvisning till det företag som kan visa att de kan hålla kostnaderna nere och därmed hyresnivån. Vi vill se ett underlag som visar vilka möjligheter en byggherre har att bygga kvalitativt bra bostäder till rimligt pris och inte bara vem som är beredd att betala mest.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner därefter att nämnden beslutar enligt

ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C), Lars Arells m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswolds m.fl. (MP) förslag.

Reservation

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

§ 19

Markanvisning för förskola inom fastigheten Smältrullen 7 och del av fastigheten Västberga 1:1 i Västberga till Actus Fastigheter AB

Dnr E2011-513-00721

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för förskola inom fastigheten Smältrullen 7 och del av fastigheten Västberga 1:1 till Actus Fastigheter AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal.
- 2 Exploateringsnämnden hemställer hos stadsbyggnadsnämnden om ändrad detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 20

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Örby 4:1 vid kv Diabilden i Bandhagen till Bo Rätt i Stockholm AB och till Svenska Hus i Stockholm AB

Dnr E2011-513-00848

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Örby 4:1 vid kv Diabilden till Bo Rätt i Stockholm AB.
- 2 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Örby 4:1 vid kv Diabilden till Svenska Hus i Stockholm AB.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C) och Lars Arell m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att ärendet återremitteras enligt följande:
  - 1 Nämnden beslutar återremittera förslaget och uppdrar till kontoret att närmare utreda hur exploateringen kan göras utan att den påverkan på barn som dagens förslag innebär. En kilometer är inte att betrakta som nära för att bollplanerna ska kunna fungera för spontanidrott. Idrottsplatser med konstgräs tenderar också att inte bli lika tillgängliga som vanliga grus och gräsplaner. Att hänvisa spontanidrottande mindre barn till andra sidan Örbyleden anser vi inte är acceptabelt. Örbyleden är en mycket trafikerad väg.
- 3) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att ärendet återremitteras enligt följande:
  - 1 Exploateringsnämnden återremitterar ärendet.
  - 2 Kontoret återkommer till nämnden med ett förslag med en ersättning på annan plats i Bandhagen för den bollplan som försvinner samt därutöver anföra:

Det är viktigt att den nya bollplanen finns i Bandhagen, den kan inte ersättas med en bollplan i något annat område. Det är viktigt att barnperspektivet på allvar beaktas vid exploatering.

I Stockholm råder en stor brist på hyreslägenheter, därför borde antalet hyreslägenheter i detta attraktiva område vara större.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) ställer förslagen att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) finner därefter att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C) och Lars Arells m.fl. (S) förslag.

Reservation

Gabrielle Gjerswolds m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

§ 21**Ändrad markanvisning för förskola på Kanslersvägen 38 inom fastigheten Skarpnäcks gård 1:1 i Bagarmossen till SISAB**

Dnr E2010-510-00750

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för förskola inom fastigheten Skarpnäcks gård 1:1 till SISAB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden ändrar detaljplanen för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 24 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) enligt följande:

Grönyta som tas i anspråk ska ersättas med ny grönyta med likvärdig ekologisk funktion. Träd som fälls ska ersättas. En skrivning som den kontoret använder idag – ”bevaras så långt som möjligt” – kan innebära att inga träd blir kvar.

§ 22**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Proberaren 1 i Bagarmossen till Nya Bygg Vesta AB**

Dnr E2011-513-00740

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål inom fastigheten Proberaren 1 till Nya ByggVesta AB och godkänner av bolaget undertecknat markanvisningsavtal.
- 2 Exploateringsnämnden hemställer hos stadsbyggnadsnämnden om ändrad detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) enligt följande:

Det är bra att det byggs 30 nya hyreslägenheter. När bara handlar om 30 nya lägenheter är det dock inte nödvändigt att bygga nya parkeringsplatser. Speciellt inte i ett område som ligger i så pass nära anslutning till kollektivtrafiken. Energianvändningen ska vara högst 45-55 kWh/kvm/år exklusive hushållsel. I övrigt ska byggnationen uppfylla de miljökrav som finns i "Stockholms stads program för miljöanpassat byggande". Grönyta som tas i anspråk ska ersättas med ny grönyta med likvärdig ekologisk funktion.

§ 23

Ändrad markanvisning för bostäder på del av fastigheterna Sköndal 1:1 och 1:7 i Sköndal till Skanska Mark och Exploatering Nya Hem samt markanvisning till SISAB

Dnr E2009-513-00809, E2011-513-00224

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder på del av fastigheten Sköndal 1:1 och 1:7 i Sköndal till Skanska Mark och Exploatering Nya Hem och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal.
- 2 Exploateringsnämnden anvisar mark för förskoleändamål på del av fastigheterna Sköndal 1:1 och 1:7 i Sköndal till SISAB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) enligt följande:

Det är positivt att det byggs nya bostäder i Sköndal. Energianvändningen ska vara högst 45-55 kWh/kvm/år exklusive hushållsel. I övrigt ska byggnationen anpassas efter ”Stockholms stads program för miljöanpassat byggande”. All grönyta som tas i anspråk ska ersättas med grönyta av likvärdig ekologisk funktion.

§ 24

Markanvisning för bostäder inom fastigheterna Sköndal 2:1 i Sköndal till byggnadsfirman Viktor Hansson

Dnr E2011-513-00847

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för radhus inom del av fastigheten Sköndal 2:1 i stadsdelen Sköndal, till Byggnadsfirman Viktor Hanson AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden hemställer hos stadsbyggnadsnämnden om ändrad detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) enligt följande:

Vi menar att grönyta ska kompenseras med grönyta med liknande ekologisk funktion. Så görs inte i förslaget. I förslaget tas park/allmän plats i anspråk utan att ersättas. Vi menar att ska energianvändningen vara högst 45-55 kWh/kvm/år exklusive hushållsel. Parkeringsnormen ska vara 0,3 per lägenhet.

§ 25

Laglighetsprövning av exploateringsnämndens beslut § 12 den 17 februari 2011; Markanvisning för bostäder inom del av fastigheten Nockebyhov 1:1, invid Ferievägen och Tyska Bottens väg i Nockebyhov, till Husab Bostad AB och AROS Management AB

Dnr E2010-513-1647

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att till Förvaltningsrätten i Stockholm överlämna yttrande i mål nr 8107-11 enligt stadsledningskontorets förslag, bilaga 2 till tjänsteutlåtandet.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 26

Upphandling av färjetrafiken i Hammarby Sjöstad

Dnr E2008-330-01112

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner upphandling av färjetrafiken i Hammarby Sjöstad enligt kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lars Arell m.fl. (S) och Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande:

Färjetrafiken mellan Hammarby sjöstad/Sickla Udde och Södermalm är mycket

uppskattad inte minst bland de boende i området. Det är positivt att verksamheten utökas till att också omfatta Henriksdalshamnen. Visserligen är kollektivtrafik ett område som landstinget genom SL och Waxholmsbolaget ansvarar för men den verksamhet som staden bedriver utgör ett viktigt komplement. Vi är dock tveksamma till att Exploateringsnämnden är den nämnd som ska ansvara för detta. Trafikkontoret borde rimligen ligga närmare till hands.

§ 27

Detaljplan för ny bussterminal för Nacka- och Värmdöbussarna. Samråd. Svar på remiss

Dnr E2011-512-00756

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden överlämnar och åberopar kontorens gemensamma tjänsteutlåtande till stadsbyggnadsnämnden som svar på planremissen till ny detaljplan för ny bussterminal för Nacka- och Värmdöbussarna vid Slussen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 23 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lars Arell m.fl. (S) enligt följande:

Vi konstaterar att en så stor bussterminal som föreslås hade varit överflödigt ifall planerna för en utbyggnad av tunnelbanan mot Nacka hade genomförts. Det hade varit att föredra.

Vi är försiktigt positiva till att bussterminalen förläggs till ett bergrum under Katarinavägen och Mosebacke, men detta ställer en rad frågor som behöver lösas på bästa tänkbara sätt.

- Det är viktigt att gångvägen mellan bussterminalen och tunnelbanan är trygg och så kort som möjligt. Innan kommunfullmäktige fattar beslut om en ny bussterminal måste det tydliggöras hur stort avståndet mellan bussterminal och tunnelbana blir, det längsta avståndet, det kortaste avståndet och medelavståndet.
- Det ska vara tryggt, smidigt och trevligt att resa kollektivt i Stockholm. Därför

måste åtgärder vidtas för att få en rimlig bullernivå i bussterminalen.

-En modern stad är en tillgänglig stad. Bussterminalen måste utformas på ett sådant sätt att den är tillgänglig för alla stockholmare, oavsett funktionsnedsättning.

-Ska kollektivtrafiken behålla och utveckla sina andelar måste bussterminalen fungera som en smidig omstigningsplats till andra bussar, till tunnelbanan och till lånecykelsystem. Kanske kan rullbandssystem kunna användas för att öka gång hastigheten.

-Det är viktigt att terminalen upplevs som trivsamt och enkelt att hitta i, för att just kunna få resenärer att undvika bil och istället resa kollektivt.

-Både luftkvaliteten inne i terminalen och luften utanför som påverkas av bussterminalen måste få lösningar som är fullt tillräckliga. Ventilation måste vara tillräcklig, och ut luften från bussterminalens ventilation måste placeras så det inte påverkar där människor vistas.

-Byggnationen måste ske så varsamt att inte den mycket fina naturmiljön i området, med bland annat Mosebacke påverkas negativt. Området har stort kulturhistoriskt värde

-Grundvattenfrågorna måste tas på största allvar i det fortsatta arbetet. Påverkan på växtligheten ovan terminalen, fara för ökad förorening av vatten, liksom fara för sättningar till skada för byggnader - är exempel på risker som måste hanteras och desarmeras.

Särskilt uttalande lämnas av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande:

Hela Slussen projektet är komplext och det har varit många och långa turer om och kring hela projektet. Vi ställer oss idag bakom förslaget om att kontoren fortsätter planarbetet avseende nya bussterminalen för Nacka- och Värmdöbussarna i den riktning som redovisats i samrådet. Samtidigt vill vi hålla öppet för att terminalen inte behöver bli av den dimension som redovisats med långa avstånd för resande vid omstigning om det visar sig att utbyggnaden av tunnelbanan till Nacka kan tidigareläggas genom det utspel som den borgerliga majoriteten gjorde i Lanstinget den 14 juni -11.

Vi vill dock trycka på att lagens krav gällande tillgänglighet för funktionshindrade hur som helst verkligen uppfylls och att handikapporganisationernas krav tillgodoses.

§ 28

Detaljplan för Slussen. Utställning. Yttrande över planen

Dnr E2007-512-01260

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden överlämnar och åberopar kontorens gemensamma tjänsteutlåtande till stadsbyggnadsnämnden som yttrande över det utställda planförslaget för Slussen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 23 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Johan Hedin (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Lars Arell m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Exploateringsnämnden beslutar att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut samt utöver detta anföra:

Slussenområdet behöver renoveras och få en bättre utformning för att utveckla Slussen som kommunikationsnod och som vistelseplats för både Stockholmare och besökande. Och också för att möta de krav på åtgärder som klimatförändringarna ställer på Stockholms stad.

Det nya förslaget är förvisso bättre än det förra. Men det finns en rad punkter där ytterligare bearbetningar, förändringar och vidare överväganden behöver göras.

Det finns också frågetecken som måste klargöras innan ett slutgiltigt beslut fattas.

Frågetecken

-Ett av de stora klimathotet mot Stockholm, är saltvatteninträngning i Mälaren. En nordisk expertgrupp har nyligen prognostiserat havsvattennivåhöjningen till 0,9-1,6 meter – och utesluter inte en höjning med 2,0 meter. För att undvika att Slussen behöver byggas om enbart några decennier bör Slussen byggas för att bättre klara hotet mot Stockholms dricksvattenreservoar.

-Kostnadstäckning är viktigt. En fullständig kalkyl för projektet ska presenteras för Kommunfullmäktige innan beslutet om Nya Slussen fattas. I kalkylen ska redogöras för vilka intäkter projektet kommer att få från stat, landsting och kommun.

-Slussen med omnejd har höga kulturvärden och ligger inom ett av de områden som miljöbalken anger är av riksintresse för kulturmiljövärden. Inom utredningsområdet finns bebyggelse med höga kulturvärden. Geotekniska utredningar har fastslagit att sättningar, förändringar i grundvattennivåer och vibrationer från grundläggning och andra byggnadsbeten kan medföra allvarlig påverkan på bebyggelsen om inga skadeförebyggande åtgärder vidtas. Innan kommunfullmäktige fattar beslut om Slussen ska en redovisning av vilka skadeförebyggande åtgärder som man planerar åta för att skydda bebyggelse med höga kulturvärden presenteras.

Krav på bearbetningar:

-Vägtrafiklösningen bör ses över för att minimera utsläppen av partiklar och andra luftföroreningar, för att få ner bullernivåerna och för att säkerställa ett smidigt trafikflöde. Dels är T-korsningen vid Skeppsbron och T-korsningen

under Slussen utmaning. Dels bör man allvarligt överväga att minska antalet filer på den nu motorvägsliknande bron, för att undvika köbildningar med mera avgas- och bulleralstrande körbeteenden.

-Området är en värdefull kulturmiljö som måste värnas och som har förbättringspotential relativt dagens utformning. Vyerna från Södermalmssidan utöver Saltsjön, Gamla Stan och Mälaren med bland annat Stadshuset som storslagen vy måste utvecklas. På motsvarande sätt, får inte vyerna från Gamla Stan upp mot Södermalmssidans heller fördärvas. Det är viktigt att inte bryta det visuella sambandet mellan Gamla Stan och Södermalm, att inte bygga sönder de natur- och kulturhistoriska värdena, inklusive synligheten av de unika förkastningsbranterna.

-Genomskinligheten i glasbyggnaderna på Södermalmstorg kan på goda grunder ifrågasättas. Ska de vara kvar bör de minska i omfång och deras gestaltning och funktion utvecklas.

-Det som från början var tänkt att anpassa Slussen till minskad motortrafik och förbättra för gång och cykel har förvandlats till hur trafiken och bussterminalen ska kunna anpassas till de kontor och gallerior som ska pressas in i området. I det nu liggande förslaget kommer ytterligare tung trafik att ledas in till Slussen för att försörja en galleria. Utöver att det ur ett miljöperspektiv är problematiskt riskerar det att försvåra trafiksituationen vid Skeppsbron och gå ut över cyklisterna och gångtrafikanterna. Det är också tveksamt huruvida ytterligare en galleria efterfrågas av stockholmarna och vilken eventuell påverkan ytterligare en galleria på Söder kommer att få för handelskvarteren runt Götgatan. Vi ser inget skäl en galleria i detta läge.

-Det är viktigt att de byggnader som tillkommer på Södermalmstorg och kring Slussen inte domineras av kommersiell verksamhet utan också kan bli platser för kreativitet och kulturell verksamhet.

-Bullerkartorna över den föreslagna lösningen visar på fortsatt höga bullernivåer, och på vissa avsnitt än sämre bullersituation än idag. Detta måste åtgärdas, dels för de boende i området men också för att möjliggöra en utveckling av Slussens vistelsezoner. Det förslag vi har att ta ställning till har ambitionen att göra Slussen-området till en plats där människor vistas och möts i trevliga miljöer. Det är en positiv ambition, men om det kräver att bullersituationen ses över.

-Cykeln har blivit ett allt viktigare trafikslag i Stockholm. Alla ansträngningar behöver göras för att ytterligare stärka cyklismen i Stockholm.

Säkerhetsaspekterna kan förstärkas ytterligare i föreliggande förslag.

-Tunnelbanan är ett miljövänligt transportsätt med enorm kapacitet. Därför behöver ett växande Storstockholm ett utbyggt tunnelbanenät. När nu Slussen byggs om måste en förberedelse för en utbyggnad av tunnelbanenätet göras.

-Det är viktigt att gångvägen mellan bussterminalen och tunnelbanan är trygg och så kort som möjligt. Innan kommunfullmäktige fattar beslut om en ny bussterminal måste det tydliggöras hur stort avståndet mellan bussterminal och tunnelbana blir, det längsta avståndet, det kortaste avståndet och medelavståndet.

-Ett modernt Stockholm är ett Stockholm som är tillgängligt för alla stockholmare och besökare. Nya Slussen ska anpassas så att alla ramper, trappor och broar är tillgängliga oavsett årstid.

3) Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att i huvudsak bifalla exploateringskontorets förslag

- 2 Förorda att bron mellan Södermalm och Gamla Stan smalnas av genom att bilkörväg tas bort samt att biltrafikytorna i planförslaget generellt minskas ned.
- 3 Förorda att det planeras för bostäder
- 4 Förklara beslutet omedelbar justerat samt anföra följande:

Vi ställer oss i stora delar bakom det planförslag som Stockholms stad har presenterat och som nu ställs ut. Förslaget till detaljplan är betydligt bättre än tidigare planförslag för nya Slussen. Vi välkomnar att ett grönområde nu planeras i området.

Samtidigt ser vi flera möjligheter till förbättringar.

Den breda bron mellan Södermalm och Gamla Stan är dock fortfarande inte en lämplig lösning i den känsliga miljö som är Stockholms hjärta. Förslaget bör ändras så att bilkörväg tas bort och bron smalnas av rejält och görs smäckrare. Eftersom varken Gamla Stan eller Hornsgatan klarar ens det trafiktryck de har idag är det orimligt att planera Slussen för sådana trafikmängder som i förslaget. Planen bör därför revideras. Om Stockholm ska fungera blir det nödvändigt att i en nära framtid minska biltrafiken och bygga ut kollektivtrafiken samt satsa gående och cyklister. Därmed behövs inte de bilytor som nu föreslås. Det stora, för fotgängare otillgängliga, "biltorget" i Gamla stan kan designas mer socialt hållbart om bilytorna minskas dessutom ökar den kulturella hållbarheten som är extra viktig eftersom Slussenområdet ligger i ett kärnområde för ett riksintresse.

Vi ifrågasätter om det finns behov av en stor galleria vid Slussen, och skulle gärna se att storleken på gallerian minskas ned i det fortsatta planarbetet, gärna till förmån för att Slussen ska kunna bli ett centrum för utställnings- och kulturverksamhet.

Samtidigt är det viktigt att utrymmen för kollektivtrafik på vattnet beaktas genom att tillräckligt med anläggningsplatser skapas och att gångförbindelser med tunnelbanetåg och bussar optimala. Idag behöver många resenärer ta sig snabbt mellan Slussen och pendeltågstrafiken på Södra Station. Det finns en tunnelförbindelse som nu inte utnyttjas för trafik. SL har tidigare bejakat ett förslag om att transportera resenärer genom tunneln. Denna fråga bör nu tas upp igen mellan Stockholms stad och SL.

Möjligheterna till en sänkning av höjden på de båda glashusen och husen framför KF måste undersökas. Det finns anledning att förmoda att begränsningen av utsikten blir större än vad som framgår av arkitektskisserna. "Glashus" som innehåller en funktion blir inte transparenta. Planering för bostäder i anslutning till och runt Slussen måste tas med i den fortsatta processen.

I det nya Slussenförslaget måste nivåskillnaderna hanteras på ett bra sätt. Hur detta ska lösas har hittills inte närmare redovisats. Det är viktigt att tillgänglighetsfrågorna får en optimal lösning.

Det är nödvändigt att vatten inte kan strömma över från Östersjön till Mälaren Växthuseffekten gör att havsnivåerna kommer att stiga och detta gäller även Östersjön. En överströmning av smutsigt och salthaltigt Östersjövatten in i

Mälaren skulle få katastrofala följder eftersom Mälaren är dricksvvattentäkt för Stockholm och flera andra kommuner. SMHI har beräknat kommande vattennivåer i Östersjön och Mälaren. Bland annat beräknas höjningen av vattennivån i Saltsjön till 0,5 m i slutet av seklet. Men beräkningarna är osäkra och det understryker behovet av säkerhetsmarginaler.

Vad gäller finansieringen av Slussenprojektet så är det viktigt att SL och staten tar ansvar för sina respektive delar. Det är rimligt att de ekonomiska förutsättningarna belyses innan beslut om detaljplan fattas.

4) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

1 Att förslaget omarbetas i valda delar samt därutöver anföra följande:

Vi anser att det nya förslaget är bättre än det tidigare men att det fortfarande är mycket som behöver ändras på. Kravet som tidigare framförts från vår sida på tidigare förslag om fria siktlinjer är inte tillgodosedda. Byggnaderna framför KF-huset blir alltför dominanta och den stora glasbyggnaden mitt på Slussplanen gör att siktlinjerna blir kraftigt reducerade. Vi vänder oss också mot den breda trafikled från Katarinavägen ned mot Skeppsbron som är överdimensionerad. Vår uppfattning är att vi inte behöver dimensionera efter dagens biltrafik utan att vi genom att satsa på bättre kollektivtrafik kraftigt kan minska ner på antalet bilar. Tillgängligheten i allmänhet är vi också kritiska mot, bland annat pga. den branta trappan ner mot vattnet/slussen samt tillgängligheten för funktionshindrade.

De senaste forskningsrönen kring stigande havsnivåer gör också att vi känner oss tveksamma till det nya förslaget. Detta sammantaget leder oss fram till att förslaget bör omarbetas i valda delar samt sändas ut till berörda nämnder på ny remiss.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer de framlagda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP) och Johan Hedins (C) förslag.

Reservation

Lars Arell m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 29

Gasverksområdesavtal 2 med AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad, tilläggsavtal till ramavtal rörande Hjorthagen

Dnr E2010-510-00656

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del föreliggande Gasverksområdesavtal 2 med AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad, tilläggsavtal till ramavtal rörande Hjorthagen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lars Arell m.fl. (S) enligt följande:

Det är positivt att arbetet med att utveckla gasverksområdet i Hjorthagen (Norra Djurgårdsstaden) till ett kulturområde nu fortsätter. De gamla gasklockorna kommer tillsammans med den nya bebyggelsen att skapa en unik miljö som lämpar sig väl för kulturutövande och kulturkonsumerande.

Alla människor är kreativa och kontakten med konsten stimulerar även vår kreativitet på andra områden i arbets- och samhällslivet. Detta gäller inte minst för barn och unga. Alla som sett barn leka vet vilken kreativ kraft som finns hos dem. Det är vår förhoppning att gasverksområdet i Hjorthagen ska utvecklas till en kulturell mötesplats för både barn och vuxna, från alla delar av vår stad.

Socialdemokraterna vill dels påminna om vikten av att gasverksområdet blir den kulturella mötesplats vår stad behöver och dels understryka vikten av att staden planerar för en god kollektivtrafikförsörjning för området, så att det kan bli en kulturell mötesplats för alla stockholmare.

Jäv

Per Hallberg (M) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

§ 30**Uppdrag att inrätta ett trädråd med en särskild trädchef för Stockholms träd. Svar på skrivelse från allianspartierna i respektive nämnd**

Dnr E2010-520-01168

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att tillsammans med trafik- och renhållningsnämnden och stadsbyggnadsnämnden och i samverkan med miljöförvaltningen bilda ett trädråd med stadsträdgårdsmästaren som trädchef.
- 2 Exploateringsnämnden ger för sin del trädrådet i uppdrag att ta fram riktlinjer för bedömning av skyddsvärda träd samt plan för nyplantering av 15000 träd under mandatperioden.
- 3 Exploateringsnämnden överlämnar beslutet till miljö- och hälsoskyddsnämnden för kännedom.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets, trafikkontorets och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 18 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C), Lars Arell m.fl. (S) och Ann-Margarethe Livh (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Bifaller kontorens förslag till beslut
  - 2 Ge trädrådet i uppdrag att trädregistret också ska innehålla information om det totala beståndet av träd
  - 3 Att ge trädrådet ett brett uppdrag att ansvara för trädens funktion i det urbana ekosystemet samt därutöver anföra:

Nämnden ser mycket positivt på beslutet att inrätta ett trädråd. Naturvårdsverket rekommenderar att varje kommun ska inrätta ett trädråd med expertkompetens senast 2011. Att bevara skyddsvärda träd, och att plantera nya träd är helt avgörande för att träden ska bidra med de ekosystemtjänster som beskrivs i förslaget till beslut. Träd är dock inte några singulära individer, utan de befinner sig i ett ekosystem. Dessutom kan man säga att träden, om de växer där människor vistas, ingår i ett socioekologiskt system. Ett sådant system blir mycket fattigt, och också sårbart, om det bara finns mycket gamla, och mycket unga träd.

Med det hårda exploateringstryck som finns i staden, så tas tyvärr alltför ofta grönmark i anspråk för byggande. Därmed faller man många träd som kanske inte skulle räknas som skyddsvärda, men som ändå bidrar med viktiga funktioner i ekosystemet. Inte minst är de ofta en förutsättning för att de mest skyddsvärda träden ska kunna leverera de ekosystemtjänster som vi önskar. Men anledning av ovanstående bör trädrådet få i uppdrag att följa stadens totala bestånd av träd, vad som planteras, men också vad som tas ned, så att rådet kan ha en helhetsbild. Rådet ska också ansvara för att värdera det totala trädbeståndets funktion och ekosystemtjänster.

I Miljöpartiets budget för Stockholms stad har det avsatts 50 mnkr per år under hela mandatperioden för investeringar i träd i staden. Skötseln av träden är

avgörande för hur de nyplanterade träden utvecklas.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer de framlagda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C), Lars Arells m.fl. (S) och Ann-Margarethe Livhs (V) förslag.

Reservation

Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 31

Upphandling av ramavtal för teknikkonsulter

Dnr E2011-400-00849

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets redovisning av upphandlingsförfarandet och uppdrar åt förvaltningschefen att fatta tilldelningsbeslut och teckna ramavtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 24 maj 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 32

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Ulvsunda 1:1 Stora Mossen till Byggnads AB Abacus och Viktor Hansson Fastigheter AB. Inriktningsbeslut

Dnr E2008-513-00272

Bordlades den 19 maj 2011, nr 9

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar att bordlägga ärendet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 1 maj 2011.

Vid protokollet

Eva Olofsson